

กรด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Combretum tetralophum* C.B. Clarke

ชื่อวงศ์ Combretaceae

กรด ไม้เถาเนื้อแข็ง

เปลือกต้นและราก รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง บิด แก้ปวดท้อง จุกเสียด
ผล รสฝาดเปรี้ยว สรรพคุณ ขับไล่เดือน ต้มเอาน้ำอม แก้เหงือกบวม ปากเปื่อย

กระดอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Gymnopetalum cochinchinense* (Lour.) Kurz

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

ชื่ออื่น ขี้กาด ขี้กาน้อย (สระบุรี) ขี้กาลาย (นครราชสีมา) ขี้กาเหลี่ยม (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ผักแคบป่า (น่าน) มะนอยจา (ภาคเหนือ) มะนอยหก มะนอยหกฟ้า (แม่ฮ่องสอน) กระดอม

ลักษณะ ไม้เถา ลำต้นเป็นร่อง และมีมือเกาะ (tendrils) ใบเดี่ยว เรียงสลับ มีรูปร่างต่างๆ กัน มีตั้งแต่รูปไตจนถึงรูปสามเหลี่ยม ห้าเหลี่ยม หรือเป็นแฉก โคนเว้าลึกเป็นรูปหัวใจ โคนใบเว้าลึกเป็นรูปหัวใจ ดอกแยกเพศ อยู่บนต้นเดียวกัน ใบประดับยาว ๑.๕-๒ ซม. ขอบจักเป็นแฉกลึกแหลม ดอกเพศผู้ออกเป็นช่อ กลีบเลี้ยงติดกันเป็นหลอดยาว ปลายแยกเป็นแฉกรูปใบหอก ๕ แฉก กลีบดอก ๕ กลีบ สีขาว โคนติดกันเล็กน้อย เกสรเพศผู้ ๓ อัน ดอกเพศเมียออกเดี่ยวๆ กลีบเลี้ยง และกลีบดอกมีลักษณะเหมือนดอกเพศผู้ รังไข่มีช่อเดียว ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น ๓ แฉก ผลสีแดงอมส้ม รูปไข่แกมรูปขอบขนาน ผิวสาก มีสัน ๑๐ สัน เนื้อสีเขียว เมล็ดรูปรี

กระดอม ไม้เถาเลื้อยตามพื้นดิน จำพวกมะระขึ้น

ลูก รสขม สรรพคุณ บำรุงน้ำดี แก้ดีแห้ง ดีฝ่อ ดีเดือด คลั่งเพ้อ เจริญอาหาร ทำให้โลหิตเย็น
บำรุงมดลูก

กระดิ่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bauhinia scandens* L. var. *horsfieldii* (Miq.) K. et S.S. Larsen

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE

ชื่อสามัญ -

ชื่ออื่น กระดิ่ง (ราชบุรี) กระดิวอก มะลีมดำ (ภาคเหนือ) โขกนุ้ย (ชาวนบ-ชัยภูมิ) บันดิ่ง ลางลิ่ง

ลักษณะ ไม้เถาเนื้อแข็งขนาดใหญ่ มีมือเกาะ ขึ้นพาดพันตามเรือนยอดของต้นไม้ไปได้ไกล เถาแก่แข็งเหนียว แบน โค้งไปมาเป็นลอนสม่ำเสมอลักษณะเป็นชั้นๆ คล้ายบันได ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่หรือรูปพัด ใบที่ส่วนปลายเว้าลึกลงมาค่อนข้างแบนใบมีลักษณะเป็น ๒ แฉก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่ง มีขนประปราย แตกแขนงน้อย แต่ละแขนงมีดอกเล็กจำนวนมาก กลีบเลี้ยง ๕ กลีบ ติดกันคล้ายรูปถ้วย กลีบดอก ๕ กลีบ สีขาวอมเหลือง แยกกัน ฝักแบน รูปรีหรือรูปไข่แกมรี ฝักแก่สีน้ำตาลแดง ปลายมน มีติ่งแหลมสั้นๆ

กระดิ่ง ไม้เถาแบนพาดพันต้นไม้

เถา รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้พิษทั้งปวง แก้กัวร้อน ขับเหงื่อ แก้ไข้ แก้พิษฝี แก้ไข้เซื่องซึม

กระทกรก

ชื่อวิทยาศาสตร์ Passiflora foetida L.

ชื่อวงศ์ Passifloraceae

ชื่อสามัญ Fetid passionflower, Scarletfruit passionflower, Stinking passionflower

ชื่ออื่น รก กระโปรงทอง ละพูปาปี หญ้ารกข้าง (ใต้) ตำลึงฝรั่ง

ลักษณะ ไม้เถาเลื้อยคล้ายตำลึง เถาค่อนข้างคดไปงอมา เถามีหนามเล็ก ๆ ขึ้นอยู่ห่าง ๆ โดยทั่วไป ใบเป็นใบเดี่ยว รูปใบมนโค้งผิวเรียบปลายใบแหลมโดยแยกเป็นสามแฉก ใบและเส้นใบบริเวณที่ติดต่อกันมีสีแดงเรื่อ บริเวณใกล้โคนก้านใบมีแฉกแหลมเล็กเรียงตรงกันข้ามสลับกัน ก้านใบมีขนาดก้านไม้ขีด ยาว ๕ - ๖ เซนติเมตร มีขนอ่อนเป็นฝอยขนาดเล็ก ดอกมีลักษณะก้านดอกยาวกว่าใบ ดอกบานออกกลมกว้าง กลีบดอกสีขาวแซมด้วยริ้วสีม่วง ผลค่อนข้างกลมขนาดปลายนิ้วมือ และห่อหุ้มด้วย “รก” ผลสุกมีสีเหลือง

กระทกรก ไม้เถาขึ้นต้น

เปลือกต้น รสฝาด สรรพคุณ แก้แผลเน่าเปื่อย

ใบ รสเย็นเผื่อน สรรพคุณ แก้หวัดคัดจมูก

เถา รสฝาดเผื่อน สรรพคุณ ถอนพิษยาเบื่อเมา คุมธาตุ รักษาบาดแผล

เมล็ด รสร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้เด็กท้องขึ้น อืดเฟ้อ

ราก รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้กามโรค ตัวร้อนเนื่องจากพิษไข้

กระทกรก(กระโปรงทอง,รอกข้าง,รอกฟ้า,เถาสึงโต,ผ้าขี้ริ้วห่อทอง)

กระทกรกมี ๒ ชนิด ชนิดหนึ่งเป็นพรรณไม้เถาเลื้อย เนื้อไม้แข็ง และอีกชนิดหนึ่งเป็นพรรณไม้เถาเลื้อยขนาดเล็กเลื้อยตามดิน เรียกว่า "เงาะป่า"

เถา-ใบ รสขมเย็นเอียน สรรพคุณ ขับปัสสาวะ ขับเสมหะทรงอก แก้ไอ แก้บวม
ผลสุก รสหวานเปรี้ยว สรรพคุณ บำรุงปอด แก้ปอดอักเสบ ขับเสมหะ

กระทงลาย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Celastrus paniculatus* Willd

ชื่อวงศ์ CELASTRACEAE

ชื่ออื่น กระทงลาย กระทงลาย โขด (ภาคกลาง) นางแตก (นครราชสีมา) มะแตก มะแตกเครีอ มั๊กแตก (ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ลักษณะ กระทงลาย เป็นไม้เถารอเลื้อย เนื้อแข็ง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปวงรีหรือรูปวงรีแกมขอบขนาน กว้าง ๒.๕-๔ ซม. ยาว ๖-๘ ซม. ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่งและซอกใบ กลีบดอกสีเขียว ผลแห้งแตกได้ รูปทรงกลมหรือรูปไข่ เมล็ดมีเยื่อสีน้ำตาลแดง

กระทงลาย (กระทงลาย) ไม้เถาพาดตามต้นไม้

เถา ราก รสขมฝาด สรรพคุณ แก้ไอ แก้บิด แก้ปวดท้อง

ราก รสขมจัด สรรพคุณ แก้ไข้จับสั่น (มาลาเรีย)

กระทงหมาบ้า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Droega volubilis* (L.f.) Benth. ex Hook.f.

ชื่อวงศ์ ASCLEPIADACEAE

ชื่อสามัญ -

ชื่ออื่น กระทงหมาบ้า กระทงหมาบ้า คันซุนสุนัขบ้า (ภาคกลาง) เครือเขาคลอน (อุบลราชธานี)

เครือเขาหมู (ภาคเหนือ) ผักง่วนหมู ต้นง่วนหมู หัวเขาคอน (ร้อยเอ็ด) ผักฮ้วนหมู (เชียงใหม่)

มวนหูกวาง (เพชรบุรี) ฮ้วนหมู (ภาคเหนือ)

ลักษณะ ไม้เถาเนื้อแข็ง มียางขาว เถาอ่อนสีเขียว เถาแก่สีน้ำตาล ผิวกิ่งตะปุ่มตะป่ำและมีช่องอากาศ

ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปไข่หรือเกือบกลม ปลายแหลม โคนเว้าหรือป้าน ช่อดอกแบบช่อ

กระจุก ออกตามง่ามใบหรือระหว่างก้านใบ ฝักออกเป็นคู่ตรงข้ามกัน โคนป่องแล้วค่อยๆ

เรียวไปหาปลาย มีครีบทามยาว เมล็ดสีน้ำตาลอมเหลือง รูปไข่หรือรีกว้าง ขอบบางเป็นครีบท

มีพู่ขนสีขาวเป็นมันอย่างเส้นไหม

กระทงหมาบ้า ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสเบื่อเอียน สรรพคุณ ดับพิษร้อน ถอนพิษไข้ กระทุ้งพิษไข้หัว ไข้กาฬ พิษฝี

ขับปัสสาวะ แก้ดีกำเริบนอนละเมอเพ้อคลุ้ม ปวดศีรษะ เชื้องซึม

กระพังโหม

ชื่อวิทยาศาสตร์ OxystelmaEsculentumLinn.F.Br.

ชื่อวงศ์ ASCLEPIADACEAE

ชื่ออื่น หล้าตดหมา กระพังโหม(กลาง) ตะมูกปาไหล (อุดรธานี-อีสาน) กระเหี้ยวเผื่อ (สกลนคร-อีสาน)
ผักโหม (เชียงใหม่-เหนือ) เครือไส้ปลาไหล(มหาสารคาม -อีสาน) ตดหมูตดหมา (เหนือ กลาง)

กระพังโหม ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่นๆ มี ๒ ชนิด คือ ตูดหมู ตูดหมา สรรพคุณเหมือนกัน

ใบ เถา รสกลื่นเหม็น สรรพคุณ แก้ตานขาง แก้ตัวร้อน ขับลม แก้ธาตุพิการ ท้องเสีย

เจริญอาหาร ขับพยาธิไส้เดือน

ใบ ตำพอก แก้พิษงู แก้ปวดฟัน แก้รำมะนาด

* กระพังโหมที่แท้ต้องเป็นชนิดที่มียางออกเมื่อเด็ดใบและเถาสดๆ ชนิดไม่มียาง เรียกว่า ย่านพาโหม

ไม่ใช่กระพังโหม

กะเพียด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Stemona tuberosa* Lour.

ชื่อวงศ์ STEMONACEAE

ชื่ออื่น หนอนตายหายาก

กะเพียด หรือ หนอนตายหายาก ไม้เถาเลื้อยพาดพันตามต้นไม้

ราก รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้โรคผิวหนัง ผื่นคัน แก้กิดสีดวงทวาร ใช้ทุบแช่น้ำทำลายตัวแมลง

กวาวเครือขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pueraria candollei* Grah. ex Benth var *mirifica* (Shaw & Suvat.)

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE

ชื่ออื่น กวาวเครือ กวาว ทองเครือ ทองกวาว กวาวหัว จอมทอง จานเครือ โปะตะกูด ตานเครือ

กวาวเครือขาว และ กวาวเครือแดง ไม้เถาพาดพันตามต้นไม้ใหญ่

เปลือกเถา รสเย็นเบื่อเมา สรรพคุณ แก้พิษงู

หัว รสเย็นเบื่อเมา สรรพคุณ บำรุงเนื้อหนังให้เต่งตึง บำรุงสุขภาพให้สมบูรณ์ บำรุงความ

กำหนัด (ถ้ารับประทานมากอาจเป็นอันตรายได้)

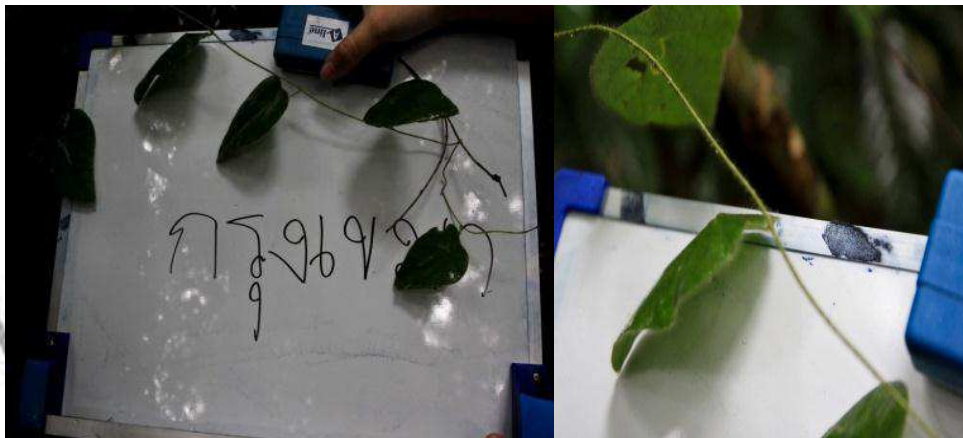

*กรุงเขมา

สมุนไพรศาสตร์
<http://www.samunpri.com>

วัดจันทบุรี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cissampelos pareira* linn var. *hirsuta*

ชื่อวงศ์ MENISPERMACEAE

กรุงเขมา ไม้เถาขนาดเล็กๆ ใบเป็นขน

ราก รสเย็นหอมลุ่ม สรรพคุณ แก้ไข้ที่มีพิษร้อน แก้ดีซ่าน บำรุงร่างกายให้แข็งแรง

แพทย์

แกแล

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Maclura cochinchinensis* (Lour.) Corner

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่ออื่น แกก้อง สักซี เหลือง แกล แหระเซ ช้างงาตอก น้ำเคี้ยวโซ่ หนามเซ
แกแล ไม้เถายืนต้น

แก่น รสขมขื่น สรรพคุณ บำรุงน้ำเหลือง แก้พุพอง บำรุงกำลัง

โกฐพุงปลา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dischidia rafflesiana* Wall.

ชื่อวงศ์ ASCLEPIADACEAE

ชื่ออื่น จุกโรหิณี เถาพุงปลา กล้วยไม้ บวบลม นมตำไร

โกฐพุงปลา เป็นไม้อาศัยเกาะอยู่บนต้นไม้อื่นคล้ายกล้วยไม้ พุงปลา บวบลม เป็นไม้ล้มลุกเนื้ออ่อน

ลูก รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง แก้อาเจียน แก้บิด แก้ปวดเบ่ง แก้เสมหะพิการ สมานแผล

กำจาย (หนามจาย)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Caesalpinia digyna* Rottl.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE

ชื่ออื่น หนามจาย กำจาย กระจาย ชี้คาก (แพร่) ชี้แรด (ภาคกลาง) ตาฉู่แม สือกีพอ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) มะหนามจาย มะนามจาย (ตาก) หนามแดง (ตราด) หนามหัน (จันทบุรี) ฮาย ฮายปูน (ภาคใต้)

กำจาย (หนามจาย) ไม้เถามีหนาม

ราก รสเบื่อเย็นเล็กน้อย สรรพคุณ ขับระดูสตรี แก้พิษงู ถอนพิษแมลงกัดต่อย แก้พิษฝี แก้แผลเรื้อรัง

กำแพงเจ็ดชั้น

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Salacia chinensis* L.

ชื่อวงศ์ CELASTRACEAE

ชื่ออื่น หลุ่มนก (ภาคใต้) ตะหลุ่มนก (ราชบุรี) น้านอง มะต่อมไก่ (ภาคเหนือ) กำแพงเจ็ดชั้น (ระยอง ตราด ประจวบคีรีขันธ์)

กำแพงเจ็ดชั้น (หลุ่มนก) ไม้เถาขนาดใหญ่ เนื้อไม้แดงเข้มๆ วงสีดำ ลูกออกสีส้ม เนื้อไม้จะเป็นชั้นๆ (ลักษณะคล้ายๆการะเวก)

เถา รสเบื่อเมา สรรพคุณ ขับโลหิตระดู บำรุงโลหิต ขับผายลม แก้ไข้ แก้ปวดตามข้อ แก้เม็ดประดงผื่นคัน เอามาต้มน้ำกินจะผายลม,กินแล้วเมา

* (มีไม้ ๓ ชนิด คล้ายกัน) ตากวางหรือกระตอเย็น ขึ้นมากกว่า ๗-๘ ชั้น เนื้อเหลือง วงสีแดงเข้ม ตาไก่ วงน้อยกว่า ๗ ชั้น วงจะห่างและสีจางกว่ากำแพงเจ็ดชั้น

กำลังเลือดม้า/เถาเลือดหมู

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Knema angustifolia*(Roxb.) Warb

ชื่อวงศ์ MYRISTICACEAE

ชื่ออื่น มะม่วงเลือดน้อย เลือดควาย(ชลบุรี) มักม่วงเลือด

สรรพคุณ ใช้รักษาประดงต่างๆ แก้มืดประดงผื่นคัน แดงทั้งตัว แก้ปวดแสบปวดร้อน มีน้ำเหลืองไหล
เปลือกต้นและเนื้อไม้ ใช้เป็นยาขับล้างในระบบเลือด น้ำเหลือง แก้โรคกระษัยไตพิการ แก้โรค
เกี่ยวกับทางเดินปัสสาวะ แก้กุมิแพ้ ผื่นคัน น้ำเหลืองเสีย
ใช้ เปลือกต้น แขน้ำต้ม บำรุงกำลัง เปลือกต้นหรือใบ ตมน้ำดื่ม แก้โรคโลหิตจาง

กระดอเย็น

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Salacia noronhioides* Pierre

ชื่อวงศ์ CELASTRACEAE

กระดอเย็น ทำหน้าที่ให้ทุกอย่างเย็นชา จืดชืดสุดๆ เรียกว่าไร้อารมณ์กันไปชั่วขณะ ซึ่งสมัยก่อนนิยมใช้
กันในค่ายทหาร เพื่อยับยั้งฮอร์โมนเพศชาย

เถา สรรพคุณ รักษาเบาหวาน

กลิ้งกลางดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dioscorea bulbifera* L.

ชื่อวงศ์ Dioscoreaceae

ลักษณะ ใบกลิ้งกลางดง หรือว่า มันดิน อยู่ตามเถาเวลาหน้าแล้งมันจะหล่น จะเจริญเติบโตในหน้าฝน มีลูกตามเถาเวลาลูกหล่นลงมาจะกลิ้งไปตามเขา แล้วก็งอกเป็นต้นใหม่ ผลดิบจะมีพิษ ไม่มีมือเกาะ ใบเดี่ยวรูปหัวใจปลายแหลม มีหัวออกตามข้อ ทรงกลมผิวมีตุ่มกลมกระจาย บางตุ่มปุ่มเข้าไปมีกระชวๆ

กลิ้งกลางดง ไม้เลื้อย

เถา สรรพคุณ ใช้เถาขับพยาธิ

ราก สรรพคุณ บำรุงเส้นประสาท

หัวใต้ดิน สรรพคุณ ดองเหล้ากินบำรุงกำลัง บำรุงกำหนัด หรือตากแห้ง บด ปั่นเป็นลูกกลอนกินเป็นยาอายุวัฒนะ ช่วยเจริญอาหาร

ใบ สรรพคุณ รักษาแผลสด และแผลเรื้อรัง

ขจร

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Telosma minor* Craib

ชื่อวงศ์ ASCLEPIADACEAE

ชื่อสามัญ Cowslip creeper

ชื่ออื่น สลิด ผักสลิดคาลา สลิดป่า ผักสลิด กะจอน ขะจอน ผักขิก

ขจร ไม้เถาเลื้อยพาดพันตามต้นไม้ หรือบางแห่งเรียกว่า สลิด (ดอกขจร)

ราก รสเย็นเบื่อ สรรพคุณ ทำให้อาเจียน ถอนพิษยาเบื่อเมา ดับพิษทั้งปวง หยอดตาแก้ตา

อักเสบ ตาแฉะ ตาแดง ตามัว (บางที่เรียกบอระเพ็ดหวาน)

ขมิ้นเครือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Arcangelisia flava (L.) Merr.

ชื่อวงศ์ MENISPERMACEAE

ขมิ้นเครือ ไม้เถาเลื้อยพุ่มไม้ใหญ่

ต้น รสฝาดเผื่อนร้อน สรรพคุณ แก่น้ำดีพิการ ขับผายลมทำให้เรอ

ใบ รสฝาดเผื่อน สรรพคุณ แก้บิดมดลูก ขับโลหิตระดูสตรีเสียให้เป็นปกติ

ดอก รสฝาดเผื่อน สรรพคุณ แก้บิดมูกเลือด

ราก รสฝาดเผื่อน สรรพคุณ แก้ลมอัมพฤกษ์ บำรุงน้ำเหลือง ฝนหยอดตา แก้กระจกตา

แก้ตาแดง ตาฉะ ตามัว และตาอักเสบ

ขมิ้นเครือต้นเล็ก

ขมิ้นเครือต้นเล็ก ถ้าต้นใหญ่ๆเวลาเราหันเถา มันจะออกสีเหลือง คล้ายๆพวกแงง แต่แงงจะเหลืองเข้ม
ขมิ้นเครือจะสีอ่อนกว่า ออกสีเหลือง สีน้ำตาล

ข้าวสารเถา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Raphistemma pulchellum* Wall.

ชื่อวงศ์ ASCLEPIADACEAE

ชื่ออื่น ข้าวสารดอกใหญ่, มะโอเครือ, เครือเขาหนึ่ง, ข้าวสารดอกใหญ่ (กรุงเทพฯ), ข้าวสาร (ทั่วไป), เคื่อคิก (สกลนคร), เซงคุยมั่งอุหมือ, มั่งอุยหมือเซงครีย (กะเหรี่ยง-ลำปาง), มะโอเครือ, เครือเขาหนึ่ง

ข้าวสารเถา หรือเถาข้าวสาร ไม้เลื้อยพันตามต้นไม้

ราก รสเย็นเปื้อ สรรพคุณ แก้กตาแดง ตาแฉะ ตาแมว

ขี้กาขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Trichosanthes cordata* Roxb.

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

ขี้กาขาว ไม้เถาเลื้อยตามพื้นดิน

เถา รสขม สรรพคุณ บำรุงน้ำดี ดับพิษ เสมหะและโลหิต

ใบ รสขม สรรพคุณ ตำสุ่มขมอมเด็กในตอนเย็นๆ แก้กหวัด คัดจุมูก

ลูก รสขมจัด สรรพคุณ แก้กัปปอดพิการ ถ่ายอุจจาระ ถ่ายเสมหะ ถ่ายพิษตานซาง

ขี้กาแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Gymnopetalum integrifolium* Kurz.

ชื่อวงศ์ Cucurbitaceae

ชื่ออื่น แตงโมป่า มะกาดิน ขี้กาขาว

ขี้กาแดง ไม้เถาเลื้อยตามพื้นดิน (คล้ายตำลึง หายากมาก)

ลูก รสขมจัด สรรพคุณ บำรุงน้ำดี แก้พิษเสมหะและโลหิต ถ้ายาล้างโทษเสมหะและ
อุจจาระให้ตก

ราก รสขม สรรพคุณ แก้ไข้ตัวร้อน ดับพิษไข้ แก้ปวดศีรษะ บำรุงน้ำดี

ลูก มีคุณพิเศษ คือ ถ่ายพิษตานซาง แก้ตานขโมยพุงโรติกได้ดี

เขี้ยววูง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Clerodendrum inerme*(L.) Gaertn.

ชื่อวงศ์ LABIATAE

เขี้ยววูง หรือ ตีงเครือคำตัวแม่ ไม้เถาเนื้อแข็งเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสขื่นร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ ขับโลหิตในมดลูกหลังคลอดลูกบุตร แก้สันนิบาตหน้าเพลิง
แก้มดลูกอักเสบ แก้ปวดท้อง ขับลม

เชือก

ชื่อวงศ์ Vitaceae (Leeaceae)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Leea rubra* Blume ex Spreng.

ชื่ออื่น ลำลิวัด(ลั่วะ) อึ้งครึ่งเร็น(เร็น=แดง)(ปะหล่อง) - เชือก (ภาคกลาง)

เชือก ไม้พุ่ม ขนาดเล็กกิ่งไม้ล้มลุก

รากหรือหัวใต้ดิน นำมาฝนบนหิน แล้วเอามาทาแขนขาบริเวณที่มีแผลอักเสบจนบวม โดยไม่รู้สาเหตุ เชื่อว่าผีมาทำให้มีอาการรุนแรงขึ้น(ปะหล่อง)

ใบ ใช้ใส่ในตะแหว สำหรับหมายที่นาเพื่อเป็นการบอกว่าที่นาแห่งนั้นมีเจ้าของแล้ว (ปัจจุบันนี้ไม่นิยมทำกันแล้ว)(ลั่วะ)

ราก ตำเป็นยาพอกโดยผสมกับอาร์เซนิกขาว แก้วโรค คุศทะราดและกินน้ำยางจากต้นไปพร้อมๆกัน น้ำต้มราก เป็นยาบำรุงธาตุและแก้ปวดท้อง

ใบ และ ราก ต้มน้ำกินเพื่อช่วยให้แผลหายเร็วขึ้น

ต้น ยาขงจากต้นกินแก้บิด

ผล กินแก้บิดและแก้คุศทะราด

เมล็ด ผสมกับน้ำเชื่อม กินเป็นยาขับพยาธิ แต่จะมีอาการมีนเมาเล็กน้อย

คนที่สอขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Vitex trifolia* Linn.

ชื่อสามัญ Tree Leaved Chaste Tree, Indian Privet, Indian Wild Pepper

คนที่สอขาว ไม้เถายืนต้นขนาดย่อม หรือเรียกว่า คนที่สอเครือ

ใบ รสขมเมา สรรพคุณ บำรุงน้ำดี ขับลม ฆ่าพยาธิผิวหนัง

ดอก รสขมเมา สรรพคุณ บำรุงน้ำดี แก้ไข้ แก้พยาธิ แก้หืดไอ แก้ไข้ในหญิงมีครรภ์

เมล็ด รสขม สรรพคุณ เจริญอาหาร

ราก รสขม สรรพคุณ แก้วโรคดับ ถ่ายน้ำเหลืองเสีย ขับเหงื่อ ขับปัสสาวะ บำรุงธาตุ แก้ปวดข้อ และปวดกล้ามเนื้อ

คนที่สอทะเล

ชื่อวิทยาศาสตร์ Vitex rotundifolia L.f.

ชื่อวงศ์ LABIATAE (LAMIACEAE)

คนที่สอทะเล เป็นไม้เลื้อยตามพันทราย

ต้น รสเผ็ดร้อน สรรพคุณ แก้ตัวพยาธิ ฟกบวม แก้เสมหะ แก้ลม แก้วริดสีดวงในคอ

คัตเค้า

ชื่อวิทยาศาสตร์ Oxyceros horridus Lour. (Randia siamensis Craib)

ชื่อวงศ์ RUBIACEAE

ชื่ออื่น เขี้ยวกระจับ (ภาคใต้) คัตเค้า (เหนือ, ตะวันออกเฉียงเหนือ) คัตเค้าเครือ (นครราชสีมา)

คัตเค้าหนาม (ชัยภูมิ) เค็ดเค้า (ภาคเหนือ) จีเค้า พญาเท้าเอว (กาญจนบุรี)

หนามลิดเค้า (เชียงใหม่)

คัตเค้า ไม้เถาขึ้นต้นมีหนามแหลมคม

เถา รสฝาด สรรพคุณ แก้เสมหะ บำรุงโลหิต

ลูก รสฝาดอมเปรี้ยว สรรพคุณ ขับฟอกโลหิตระดูสตรีที่เน่าร้าย

ราก รสเย็นฝาดเล็กน้อย สรรพคุณ ขับและแก้ไข้เพื่อโลหิต

คูกะ

คูกะ (ขรุขระ) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสเย็น สรรพคุณ แก้ระงับความร้อน แก้ไข้ร้อนในกระสับกระส่าย แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย แก้น้ำเหลืองเสีย

โคคลาน

ชื่อวิทยาศาสตร์ Anamirta cocculus W.& A.

ชื่อวงศ์ MENISPERMACEAE

โคคลาน ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น ลักษณะคล้ายใบโพธิ์ ดอกสีขาว

เถา รสขมเบื่อเย็น สรรพคุณ แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย ครั่นตัว เส้นตึง แก้ปวดหลัง ปวดเอว แก้กษัย ขับปัสสาวะ แก้ไตพิการ บำรุงโลหิต

โคกกระออม

ชื่อวิทยาศาสตร์ Cardiospermum halicacabum Linn.

ชื่อวงศ์ SAPINDACEAE

ชื่ออื่น ลูกสืบเครือ (เหนือ) โคกกระออม (กลาง) ตุ่มตอก (แพร่ ตื่นไข่ โหนด (จีน) โปอม (ปัตตานี) วิวี่ (ปราจีนบุรี)

โคกกระออม หรือ ตุ่มตอก ไม้เลื้อยขนาดเล็กคล้ายมะระ

เถา รสขมขื่น สรรพคุณ แก้ไข้

ใบ รสขมขื่น สรรพคุณ แก้หืด

ดอก รสขมขื่น สรรพคุณ ขับโลหิต

ลูก รสขมขื่นเย็น สรรพคุณ ดับพิษไฟ

ราก รสขมเย็น สรรพคุณ ขับปัสสาวะ บำรุงน้ำนม ระบายท้อง แก้ไข้

คอเปิด

คอเปิด (คอเปิด) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสขื่นเอียนขม สรรพคุณ บำรุงโลหิต แก้ไข้ตัวร้อน แก้กระษัย ขับปัสสาวะ

จิงจ้อขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Merrernia umbellata* Haller f.

ชื่อวงศ์ CONVOLVULACEAE

ชื่ออื่น เถาดอกบานตูม จิงจ้อดอกเหลืองอ่อน จี้อดอกขาว

จิงจ้อขาว หรือ จิงจ้อหลวง ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสร้อน สรรพคุณ แก้ลมพรัตติก กระตุ่นลำไส้ช่วยย่อยอาหาร แก้เสมหะ โลหิต

จิงจ้อแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ipomoea angulata* Lamk

ชื่อวงศ์ CONVOLVULACEAE

ชื่ออื่น ผักบุงโคก (อีสาน) จี้อแดง

จิงจ้อแดง หรือ จิงจ้อเหลี่ยม ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสหวาน สรรพคุณ บำรุงเนื้อให้สด

ราก รสร้อนขึ้นเล็กน้อย สรรพคุณ แก้เสมหะและลม ช่วยการย่อยอาหาร แก้กำเดา โลหิต

ชะลูดขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Alyxia reinwardtii* Blume var. *lucida* Markgr.

ชื่อพ้อง *Alyxia nitens* Kerr.

ชื่อวงศ์ Apocynaceae

ชื่ออื่น ลูด(ปัตตานี) ชะนูด(สุราษฎร์ธานี) นูด(ภาคใต้), ขี้ตุน, ช้างตุน, ต้นรูป(อีสาน)

ชะลูดขาว ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เปลือกเถา รสหอมเย็น สรรพคุณ ขับผายลม แก้ปวดในท้อง

ใบ ลูก รสขมน้อยชุ่มคอ สรรพคุณ แก้ไข้ร้อนใน กระสับกระส่าย แก้สะอึก แก้ตีพิการ แก้คุดทะราด

ชะลูดแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Alyxia reinwardtii* Blume var. *lucida* Markgr.

ชื่อพ้อง *Alyxia nitens* Kerr.

ชื่อวงศ์ Apocynaceae

ชะลูดแดง ไม้เถาเนื้อแข็งยืนต้น

ใบ รสร้อนหอมสุขุม สรรพคุณ กระจายโลหิต

ราก รสเย็น สรรพคุณ แก้โรคไข้เรื้อรัง แก้เลือดออกตามไรฟัน

ชะเอมไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์ Albizia myriophylla Benth.

ชื่อวงศ์ Leguminosae - Mimosoideae

ชื่ออื่น ชะเอมป่า (กลาง) ตาลอ้อย (ตราด) เพาะซูโพ (กะเหรี่ยงแม่ฮ่องสอน) ย่านงาย (ตรัง)

ส้มป่อยหวาน (ภาคเหนือ) อ้อยช้าง (สงขลา, นราธิวาส)

ชะเอมไทย (ส้มป่อยหวาน) ไม้เถาขึ้นต้นขนาดกลาง ใบคล้ายชะอมแต่ไม่มีหนาม มีดอกคล้ายชะอม

เนื้อไม้ เถา รสหวานชุ่ม สรรพคุณ แก้เสมหะในลำคอ แก้คอแห้ง แก้ลม บำรุงธาตุ

บำรุงกำลัง บำรุงกล้ามเนื้อให้เจริญ ขับเสมหะ แก่น้ำลายเหนียว แก้เลือดออกตามไรฟัน

ใบ รสขื่น สรรพคุณ ขับโลหิต

ดอก รสขื่นขมน้อย สรรพคุณ ช่วยย่อยอาหาร

ราก รสหวานเอียน สรรพคุณ แก้เสมหะจุกคอ แก้ไอ บำรุงหัวใจสดชื่น

ชะเอมบ้าน

ชะเอมบ้าน (ชะเอมสวน) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

ราก รสหวานเอียน สรรพคุณ กัดเสมหะในลำคอ หยอดตา แก้เจ็บตา ตาอักเสบ

ชะเอมป่า

ชะเอมป่า(ชะเอมเถา)

ชื่อวิทยาศาสตร์ Albizia myriophylla Benth.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่ออื่น ชะเอมไทย ตาลอ้อย ส้มป่อยหวาน อ้อยช้าง ย่านงาย

ชะเอมป่า หรือ ชะเอมเถา ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสหวาน สรรพคุณ ถ่ายลม แก้คอแห้ง บำรุงผิวหนัง แก้โรคตา

ใบ รสขมน้อย สรรพคุณ ถ่ายโลหิต

ดอก รสขมน้อย สรรพคุณ ถ่ายเสมหะ

ราก รสหวานเอียน สรรพคุณ แก้กระหายน้ำ ทำให้ชุ่มคอ

ชิงช้าชาลี

ชื่อวิทยาศาสตร์ Tinospora baenzigeri Forman

ชื่อวงศ์ MENISPERMACEAE

ชื่อสามัญ Heart - leaved Moonseed

ชื่ออื่น จุงจะริงตัวพ้อ(เหนือ)

ชิงช้าชาลี (บอระเพ็ดตัวผู้) ไม้เถาเลื้อยพันพาดต้นไม้

เถา รสขมเมา สรรพคุณ แก้พิษฝีดาษ แก้ไข้เหนือ ไข้เพื่อโลหิต แก้ฝีกาฬ บำรุงกำลัง

บำรุงธาตุ เจริญอาหาร ทำให้เลือดเย็น แก้มะเร็ง

ใบ รสขมเมา สรรพคุณ ฆ่าพยาธิผิวหนัง แก้มะเร็ง

ดอก รสขมเมา สรรพคุณ ขับพยาธิในท้อง แก้กามะนาด ปวดฟัน แก้แมลงเข้าหู

เชือกเขาไฟ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Tetracera indica Merr.

ชื่อวงศ์ DILLENIACEAE

ชื่ออื่น อย่างทราย ปดคาย ปดใบคาย ย่านปด

เชือกเขาไฟ (อย่างทราย) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสขม สรรพคุณ ระบายท้อง แก้แน่น จุกเสียด ขับลมในลำไส้ แก้ท้องขึ้น อืดเพื่อ

แฉ่ม้าทะเลลาย

ชื่อวิทยาศาสตร์ Capparis micracantha DC.

ชื่อวงศ์ CAPPARACEAE

ชื่ออื่น กระดาดขาว กระโรกใหญ่ จิงโจ้ พญาจอม ปลวก แสมซอ กระดาดป่า ค้อนซ้อง ชายชู้ หมากมก

ชีซอ พวงมาระดอ เม็งซอ ราม ชิงชี

แฉ่ม้าทะเลลาย ไม้เถาเลื้อยพันพาดต้นไม้

เถา รสฝาดเย็น สรรพคุณ แก้พิษร้อน แก้เม็ดประดวง ผื่นคัน แก้โรคผิวหนัง
น้ำเหลืองเสีย

ชองแมว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Gmelina elliptica* Sm.

ชื่อพ้อง *Gmelina villosa* Roxb.

ชื่อวงศ์ Labiatae

ชื่ออื่น ทองแมว กันจาง (สระบุรี) กระเบี้ยเหลือง (ศรีสะเกษ) คางแมว (กลางใต้) ทำเมีย (กาญจนบุรี)

จิงจาย (นครศรีธรรมราช) ส้มแมว นมแมว (ราชบุรี ใต้) ปูฉิ่ง (สตูล) บูฉิ่ง (พังงา) จิงจ้อ (ปัตตานี) ซ้อแมว (ลำปาง)

ชองแมว (ซ้องแมว) ไม้เถายืนต้น คล้ายพวกต้นตรุษจีน

ใบ รสขม สรรพคุณ ระบายท้อง แก้ปวดหู แก้ปวดศีรษะ แก้ผมร่าง ต้มอมแก้เหงือก บวมแก้ปวดฟัน

ลูก รสขมเล็กน้อย สรรพคุณ แก้โรคท้องมาน แก้ปวดข้อ ปวดกล้ามเนื้อ แก้ไอ แก้วัณโรค ทาแก้แผลน้ำกัด

ราก รสขมเย็น สรรพคุณ แก้วัณโรค แก้ร้อนใน กระจายน้ำ ดับพิษร้อน ถอนพิษไข้

หญ้านาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Tiliacora triandra (Colebr.) Diels

ชื่อวงศ์ Menispermaceae

ชื่อสามัญ Bamboo grass

ชื่ออื่น จ้อยนาง (เชียงใหม่) เถาย่านาง เถาวัลย์เขียว (กลาง) ยาดนาง (สุราษฎร์ธานี) หญ้านาง (ปู่เจ้า
เขาเขียว หรือ หญ้าภคินี) มี ๒ ชนิด ชนิดขาว และเขียว

หญ้านาง เป็นไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

ราก รสเย็นขม สรรพคุณ แก้ได้ทุกชนิด ใช้พิษ ใช้เหนือ ใช้หัว เหือด สุกใส ผิดาษ
ใช้กาฬ ขับกระทุ้งพิษได้ดี

หญ้านางใหญ่

หญ้านางใหญ่ (โพงพวย) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสเย็น สรรพคุณ ดับพิษไข้ แก้กระษัย ขับปัสสาวะ แก้โลหิตพิการ แก้บวม ตามตัว

หญ้านางแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Bauhinia strychnifolia Craib

ชื่อวงศ์ Leguminosae (Fabaceae)-Caesalpinioideae

ชื่ออื่น สยาน (ตากล่ำปาง) หญ้านางแดง (ตะวันออกเฉียงเหนือ) เครือขยัน (เหนือ) เกาขยัน

หญ้านางแดง ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

ราก รสเย็น สรรพคุณ ฝนใส่น้ำกิน แก้ไข้หมากไหม้ (ไข้พิษ) แก้ผดผื่นแดง แก้เมาเห็ด
เมาสุรา ถอนพิษได้ดี (บางคนเรียก รางจืด)

ดีปลี

ชื่อวิทยาศาสตร์ Piper retrofractum Vahl.

ชื่อสามัญ Indian Long Pepper, Java Long Pepper

ชื่อวงศ์ PIPERACEAE

ชื่ออื่น ดีปลีเขือก (ภาคใต้) ประดงข้อ ปานนุ (ภาคกลาง) พิษพญาไฟ

ดีปลี ไม้เถาคล้ายพริกไทย เลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น ดอกสีแดงคล้ายกับหนองไก่อ เป็นเถาเหมือนตุ๊กแก

ดอก รสร้อน สรรพคุณ แก้ปถวีธาตุพิการ แก้ท้องร่วง ขับลม อืดเฟ้อ

เถา รสเผ็ดร้อน สรรพคุณ แก้ปวดฟัน แก้ปวดท้อง แน่น จุกเสียด ท้องขึ้น อืดเฟ้อ

ตาไก่

ชื่อวิทยาศาสตร์ Ardisia crenata Sims

ชื่อวงศ์ MYRSINACEAE

ชื่ออื่น พิลังกาสาเล็ก มาตาอาแย (มลายู-ยะลา)

ตาไก่ ไม้เถายืนต้น (ลูกสีแดง)

เปลือกเถา รสเบื่อมาเล็กน้อย สรรพคุณ ขับโลหิตดูสตรีให้เป็นปกติ แก้โลหิตระดูขาว

ดูเน่าเหม็น แก้มดลูกอักเสบ เจ็บเสียวท้องน้อย แก้ปวดหลัง ปวดเอว บำรุงโลหิต

ตานหม่อน

ชื่อวิทยาศาสตร์ Vernonia elliptica DC.

ชื่อวงศ์ COMPOSITAE

ชื่ออื่น ตานค้อน ตานหม่น ช้าหมักหลุด

ตานหม่อน (ตาลขี้ก) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น ดอกสีชมพู

ใช้ทั้งต้น รสเบื่อเย็น สรรพคุณ แก้พิษตานซาง บำรุงเนื้อให้ชุ่มชื้น คุมธาตุ
ขับไล่เดือนในท้อง

ตีนเป็ดตาเครือ

ชื่อสามัญ White Cheesewood

ชื่อวิทยาศาสตร์ Alstonia scholaris R. Br

ชื่อวงศ์ APOCYNACEAE

ตีนเป็ดตาเครือ (เถาเอ็นอ่อน) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น เหมือนต้นตีนเป็ดทุกอย่างแต่ จะเป็นเถาเลื้อย

ใบ รสเบื่อเย็น สรรพคุณ แก้ปวดเสียวตามร่างกาย แก้เส้นตึง เมื่อยขบ ทำให้เส้นเอ็น

หย่อนส่วนใหญ่ใช้เถาไม่ค่อยใช้ใบ ยางโดนใบแล้วไม่ละลาย

เถา รสขมเมา สรรพคุณ แก้เส้นตึง แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย

ตุ้มกาเครือ

ตุ้มกาเครือ ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น มี ๒ ชนิด คือ ชนิดเถาสีแดง และ เถาสีขาว
 เถา รสขม สรรพคุณ แก้ไข้เพื่อเสมหะและดี บำรุงไฟธาตุ ช่วยย่อยอาหาร ขับผายลม
 ราก รสขมเอียน สรรพคุณ แก้พิษไข้ตัวร้อน ถอนพิษงู
 หัว รสขมเอียน สรรพคุณ แก้ริดสีดวง

แตงกวา

ชื่อวิทยาศาสตร์ Cucumis Sativus Linn.

ชื่อสามัญ Cucumber

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

แตงกวา ไม้เถาเลื้อยไปตามพื้นดิน และพาดพันต้นไม้อื่น

ผล รสเย็น สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะขัด

แตงไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์ Cucumis melo Linn.

ชื่อสามัญ Musk Melon

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

แตงไทย ไม้เถาเลื้อยไปตามพื้นดิน และพาดพันต้นไม้ตาย
ใบ ดอก รสจืด สรรพคุณ แก้ไข้ ลดความร้อน

แตงโม

ชื่อวิทยาศาสตร์ Citrullus lanatus Mats & Nakai

ชื่อสามัญ Water Melon

ชื่ออื่น หมากโม แตงอุลิต

แตงอุลิต หรือ แตงโม ไม้เถาเลื้อยไปตามพื้นดิน และพาดพันต้นไม้ตาย
น้ำคั้นจากผล รสหวานเย็น สรรพคุณ แก้อ่อนใน แก่ปากเป็นแผล ขับปัสสาวะแก้อาการ
อ่อนเพลียละเอียดเย็บใจ แก้อาการแน่น
เปลือกผล รสหวานเย็น สรรพคุณ แก้อ่อนในกระหายน้ำ แก่ปากและลิ้นเป็นแผล
เม็ดใน รสมันหวาน สรรพคุณ ช่วยหล่อลื่นลำไส้ แก่กระเพาะปัสสาวะอักเสบ แก่ลมชื้น
เบื้องต้น (ความดันสูง) ขับเสมหะ แก้อาเจียนเป็นเลือด แก่ไอเรื้อรัง
ราก ใบ เถา รสฝาดเย็น สรรพคุณ แก้บิด แก้ท้องร่วง

แตงหนู

ชื่อวิทยาศาสตร์ Zehneria marginata Keraud. Aywo

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

ชื่ออื่น แตงนก แตงผีปลุก แตงหนูขน

แตงหนู ไม้เถาเลื้อยตามพื้นดิน

เถา รสขื่นขม สรรพคุณ ขับเสมหะ

ใบ ลูก รสขมขื่น สรรพคุณ แก้ไข้จับสั่นทำนร้อนสะท้านหนาว

ดอก รสขม สรรพคุณ ขับโลหิต

ราก รสขมเย็น สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้ลม แก้คุดทะราด แก้เสมหะ

แตงร้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ Cucumis sativus L.

ชื่อวงศ์ Cucurbitaceae

ชื่อสามัญ Cucumber

ชื่ออื่น แตงกวา แตงร้าน แตงท่อน

แตงร้าน ไม้เถาเลื้อยพาดพันตามพื้นดิน

ใบ รสจืด สรรพคุณ แก้ไข้ แก้ตัวร้อน

ต้อยติ่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Ruellia tuberosa Linn.

ชื่อสามัญ Waterkanon, Watrakanu, Minnieroot, Iron root, Feverroot, Popping pod

ชื่อวงศ์ ACANTHACEAE

ชื่ออื่น อังกาบฝรั่ง, เป๊าะเป๊าะ

ต้อยติ่ง ไม้ต้นเล็ก

เมล็ด รสเย็นฝาด สรรพคุณ ดูดหนอง สมานแผล ทำให้แผลแห้งเร็ว

ตำลึง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Coccinia grandis (L.) Voigt

ชื่อวงศ์ Cucurbitaceae

ชื่อสามัญ Ivy Gourd

ชื่ออื่น ผักแคบ (ภาคเหนือ) แคเตาะ (กระเหรี่ยงและแม่ฮ่องสอน) ตำลึง, สี่บาท (ภาคกลาง) ผักตำนิน (ภาคอีสาน)

ตำลึง (ผักสี่บาท, ผักแคบ) ไม้เถาเลื้อยพาดต้นไม้อื่น

ใบ รสเย็น สรรพคุณ ดับพิษร้อน ถอนพิษไข้ แก้ไข้ตัวร้อน แก้พิษฝี ถอนพิษขนาดของ ใบไม้ แก้ปวดแสบปวดร้อน แก้คัน

เถา รสเย็น สรรพคุณ ใช้น้ำในเถาหยอดตา แก้ตาฝ้า ตาแดง ตาขี้ ตาแฉะ ตาอักเสบ

ราก รสเย็น สรรพคุณ แก้ดวงตาเป็นฝ้า ดับพิษทั้งปวง

ถอบแถบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Connarus monocarpus Linn.

ชื่อวงศ์ CONNARACEAE

ถอบแถบ ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

ใช้ทั้งต้น รสเปรี้ยวเฝื่อน สรรพคุณ แก้พิษตานซาง แก้กตาตานขโมย ขับพยาธิถ่าย

เสมหะถ่ายลม

ใบ ใช้ทั้ง ๓ ใบ ใส่เกลือเล็กน้อย ต้มเอาน้ำให้เด็กอ่อนรับประทาน ระบายท้องได้ดี

ถั่วผี

ชื่อวิทยาศาสตร์ Phaseolus lathyroides Linn.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE

ชื่อสามัญ Bay Bean, Bay Bean

ชื่ออื่น ถั่วกระเป่า ถั่วแขก ถั่วฝรั่ง ถั่วคล้า ถั่วทะเล ถั่วดาบ ถั่วกำพริ้า

ถั่วผี ไม้ล้มลุกเครือ

ราก รสเย็น สรรพคุณ ขับปัสสาวะพิการ

ถั่วลันเตา

ชื่อวิทยาศาสตร์ Pisum sativum Linn.

ชื่อวงศ์ PAPILIONEAE

ชื่อสามัญ Sugar pea

ชื่ออื่น ถั่วน้อย (พายัพ) ถั่วลันเตาเปลือกหนา ถั่วลันเตา (ไทย)

ถั่วลันเตา ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสเย็น สรรพคุณ แก้ตีบพิการ ชักตบ แก้ตบहारุด

ฝัก รสมัน สรรพคุณ บำรุงกำลัง บำรุงไขข้อ

เถาเกล็ดนาคราช

ชื่อวิทยาศาสตร์ Dischidia imbricata, Blume,

ชื่อวงศ์ ASCLEPIADACEAE

ชื่ออื่น เถานาคราช กีบมะรุ้ม มือเปรา เกล็ดนาคราช เครื่องเกิดนาคราช

เถาเกล็ดนาคราช ไม้เถาเลื้อย

เถา รสเย็น สรรพคุณ แก้พิษตะขาบ แมงป่อง แก้พิษงู และถอนพิษต่างๆ คั่วให้เหลือง

ดองสุรา สรรพคุณขับโลหิตระดู แก้ปวดเอวปวดหลัง เนื่องจากโลหิตระดูไม่ปกติ

เถาคัน

เถาคัน ถ้ามีห้าใบคือป่า ถ้ามีสามใบคือบ้าน เถาคันแดงก็มีสามใบ เถาคันขาวก็มีสามใบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Cayratia trifolia (L.) Domin.

ชื่อวงศ์ VITIDACEAE

ชื่อสามัญ Verginiacreeper

ชื่ออื่น เถาคัน เถาคันแดง เถาคันขาว เครือหุนแป เครือพัดสาม

เถาคัน ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่น มี ๒ ชนิด คือ ชนิดแดง และขาว แต่นิยมใช้ชนิดแดงมาก

เถา รสขื่นขม สรรพคุณ ขับเสมหะ แก้กระษัย ทำให้เส้นหย่อน ฟอกเลือด

แก้ฟกช้ำภายใน ขับเลือดเน่าและขับคาวปลาหลังคลอด

ใบ อังไฟพอเหี่ยว ปิดหัวฝี ให้ฝีแตกเร็ว

เถาคูย

ชื่อวิทยาศาสตร์ Willughbeia cochincinesis

ชื่อสามัญ เถาคูย ลูกคูย คูย

ชื่อวงศ์ POCYNACEAE

ชื่ออื่น คูย คูยข้าง คูยหนัง

เถาคูย ไม้เถายืนต้น

เถา รสฝาด สรรพคุณ แก้เม็ดประดง ขับลมในข้อขัด แก้ปวดข้อและแบ่งกระดูก

ราก รสฝาดเย็น สรรพคุณ แก้มือเท้าอ่อนเพลีย

เถานาคราช

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Davallia denticulata* Mett.

ชื่อวงศ์ POLYPODIACEAE

ชื่ออื่น เถาเกล็ดนาคราช เฟิร์น

เถานาคราช (ว่านนาคราช) ไม้เลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสเย็น สรรพคุณ ถอนพิษอักเสบ ปวดแสบ ปวดร้อน ถอนพิษสัตว์กัดต่อย แก้พิษฝี
แก้สัตว์มีพิษขบกัด

เถาปล้อง

เถาปล้อง ไม้เถายืนต้น

ใบ รสเย็นเบื่อ สรรพคุณ ตำกับสุราพอก แก้ปวดฝี ถอนพิษปวดอักเสบ
ราก รสเย็นเบื่อ สรรพคุณ ในกับสุรา แก้พิษตะขาบ แมงป่อง พิษงู

เถาแมวก

เถาแมวก (เครือเขามวก) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้ มี ๒ นิต แดง และขาว มักใช้ทั้ง ๒ รวมกัน
 เถา รสเย็นเปื้อ สรรพคุณ บำรุงโลหิต แก้โลหิตจาง แก้ท้องร่วง ลงแดง
 เนื้อเถา รสขมเปื้อเย็น สรรพคุณ แก้ไอเชื้องซึม แก้ปวดขัดตามร่างกาย รักษาบาดแผลให้
 หายเร็ว ทำให้มีลมแบ่งช่วยให้คอลดบุตรเร็ว

เถาลิ้นเสือ

เถาลิ้นเสือ ไม้เลื้อยพาดพันต้นไม้ ใบค่อนข้างกลม สาก
 เถา ใบ รสเย็น สรรพคุณ แก้ตับทรุด ตับพิการ ม้ามโต บำรุงตับ

เถาวัลย์หญ้านาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tiliacora triandra* (Colebr.) Diels
 ชื่อวงศ์ Menispermaceae
 ชื่อสามัญ Bamboo grass
 ชื่ออื่น จ้อยนาง (เชียงใหม่) เถาย่านาง เถาวัลย์เขียว (กลาง) ยาดนาง (สุราษฎร์ธานี)
 เถาวัลย์หญ้านาง ไม้เถาเลื้อยตามพื้นดิน ใช้รากในการถอนพิษ
 เถา ใบ รสเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ ลดความร้อน

เถาวัลย์ปูน

ชื่อวิทยาศาสตร์ Cissus repanda Vahl

ชื่อวงศ์ Vitaceae

ชื่อท้องถิ่น ส้มออบ(ลัวะ) เถาวัลย์ปูน, เถาพันซ่าย

เถาวัลย์ปูน ไม้เถาขนาดเล็ก

เถา รสจืดเบื่อเอียน สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้กระษัย ขับเสมหะ ทำให้เส้นเอ็นหย่อน
ใบสด ขยี้ปูนเอาฟอง ทาบาดแผลสด

เถาวัลย์เปรียง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Derris scandens (Roxb.) Benth.

ชื่อวงศ์ Fabaceae

ชื่ออื่น เครือตาปา (โคราช), เครือเขาหนัง, เถาวัลย์เปรียง (ไทยภาคกลาง)

เถาวัลย์เปรียง ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสเบื่อเอียน สรรพคุณ ถ่ายเส้น ถ่ายกระษัย แก้เส้น เอ็นขอด เส้นตึง แก้ปวดเมื่อย
ทำให้เส้นเอ็นหย่อน ขับปัสสาวะ ถ่ายเสมหะลงสู่คูดทวาร

เถาเอ็น

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cryptolepis buchanani* Roem.&Schult.

ชื่อวงศ์ Asclepiadaceae

ชื่ออื่น กวน (ฉาน-แม่ฮ่องสอน) เครือเถาเอ็น (เชียงใหม่) ตีนเป็ดเครือ (ภาคเหนือ) เมื่อย (ภาคกลาง)
 นออหมี (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) หย้าลิเลน (ปัตตานี) หมอนตีนเป็ด (สุราษฎร์ธานี)

เถาเอ็น หรือ เถาเมื่อย ไม้ประเภทเดียวกับตีนเป็ดเครือ (เถาเอ็นอ่อน)

เถา รสขมติดเมา สรรพคุณ แก้ปวดเมื่อย แก้เส้นดิ่ง บำรุงเส้นเอ็น

เมล็ด รสร้อน สรรพคุณ ขับลมในลำไส้ แก้ปวดท้อง แน่น จุกเสียด ท้องขึ้นอืดเฟ้อ

เถาน้ำนอง

เถาน้ำนอง เวลาเข้าป่าแล้วไม่มีน้ำกิน ก็ตัดเถามันกินน้ำได้

ซองระอา

ชื่อวิทยาศาสตร์ Barleria iupulina Lindl.

ชื่อวงศ์ ACANTHACEAE

ชื่ออื่น เสดดพังพอน เสดดพังพอนตัวผู้

ซองระอา หรือ เถาปล้อง เถาปล้อง ไม้เถาขนาดใหญ่ หรือ ซองระอา

เถา รสเอียน สรรพคุณ ถอนพิษเบื่อเมา ถอนพิษไข้ตัวร้อน ฝน ใส่น้ำซาวข้าว

ถอนพิษทุกชนิด

นมพิจิตร

ชื่อวิทยาศาสตร์ Hoya parasitica (Roxb.) Wall. ex Traill

ชื่อวงศ์ ASCLEPIADACEAE

นมพิจิตร ไม้เถาค้ำยมะระ

เถา รสขม สรรพคุณ แก้ไข้ที่มีพิษ แก้อ่อนในกระหายน้ำ บำรุงน้ำนม

นมแมว

ชื่อวิทยาศาสตร์ Rauwenhoffia siamensis Scheff.

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่อสามัญ Rauwenhoffia siamensis

นมแมว ไม้เถาขึ้นต้น ไม้พุ่ม

เนื้อไม้ ราก รสฝาด สรรพคุณ แก้ไข้หวัด ใช้เพื่อเสมหะ และใช้ขับประดู

นมวัว

ลูกนมวัว ถ้านมควายเป็นกระปุกและลูกมันจะสามข้อสี่ข้อ แล้วก็เดือนหก เดือนเจ็ด เดือนแปด ลูกมันจะแก่ตรงใบ ใบมันเขาจะเอามารูดมาไหลได้ นมวัวลูกมันไม่ได้เป็นกระปุกเหมือนนมควาย มันจะเป็นลูกๆ นมควายเป็นพวง นมวัวก็ดี นมควายก็ดี สรรพคุณคล้ายกัน ต่างกันที่ต้น ถ้านมควายลูกมันเล็กขนาดหัวโป่งนี้เอง แล้วมันอัดกันแน่น ลูกกระปือกินไม่ได้แต่ทำลูกหนึ่งสติกได้

ชื่อวิทยาศาสตร์ Anomianthus dulcis (Dunal) J. Sinclair

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่ออื่น ตบหู ตีนตั่งน้อย ตีนตั่ง นมแมวซ้อน

นมวัว เป็นไม้เถาขึ้นต้น ถ้าอยู่ใกล้ไม้อื่นก็เลื้อยพาดพัน

เนื้อไม้ เถา รสเย็นฝืด สรรพคุณ แก้ไข้กลับ

ผล รสเย็น สรรพคุณ ตำทาแก้มดตุ้มผื่นคันตามตัว

ราก รสเย็น สรรพคุณ ดับพิษร้อน ถอนพิษไข้ทุกชนิด แก้ไข้ความร้อนสูง ชักคลั่งเพื่อใช้จับสัน แก้ไข้พิษ หัด สุกใส ตำแดง

หนามไก่อให้

ชื่อวิทยาศาสตร์ Rosa chinophylla Thory

ชื่อวงศ์ ROSACEA

หนามไก่อให้ ไม้เถาขึ้นต้น

ราก รสเย็น สรรพคุณ ดับพิษร้อน ถอนพิษไข้ทุกชนิด แก้ไข้ความร้อนสูง ชักคั้งเพื่อ
ไขจับสัน แก้ไข้พิษ หัด สุกใส ตำแดง

หนามเล็บแมว

ชื่อวิทยาศาสตร์ Ziziphus oenoplia (L.) Mill.

ชื่อวงศ์ Rhamnaceae.

ชื่ออื่น หนามเล็บแมว เล็ดเหยี่ยว มะตันขอ หมากหนาม (เหนือ) บักเล็บแมว (อีสาน)

พุทราขอ (อุตรดิตถ์) หยับยิว (ใต้) พุทราป่า

หนามเล็บแมว หรือ หนามเล็บเหยี่ยว ไม้เถาขึ้นต้น

ราก รสเปรี้ยว สรรพคุณ ขับประดูขาว ขับปัสสาวะ แก้มดลูกพิการ ฝีมุตกิด ฝีมดลูก
แก้เบาหวาน

หนามหัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Caesalpinia godefroyana* O.Kze. C.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE

ชื่อสามัญ thorelii Gagnep.

ชื่ออื่น หนามหัน พังก้า (บุรีรัมย์) ฮาย (สงขลา) หนามหันดำ หันขาว กำจาย กระจาย ชี้คาก (แพร่) ชี้เรต (ภาคกลาง) ตาฉูแม สือกีพอ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) มะหนามจาย มะนามจาย (ตาก) หนามแดง (ตราด) หนามหัน (จันทบุรี) ฮาย ฮายปูน (ภาคใต้)

หนามหัน หรือ หนามหิน

ราก รสฝาด สรรพคุณ กล่อมโลหิต แก้ไข้พระธาตุ (ใช้ทำประดูหรือระดูทับไข่)

หนาวเดือนหน้า ไม้เถาพาดพันต้นไม้ใหญ่

เถา รสเบื่อเมาเย็น สรรพคุณ ขับเหงื่ออย่างแรง แก้ไข้ ลดความร้อน

ใช้มากจะเป็นอันตรายถึงตาย

หนอนตายหยาก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Stemona collinsae* Craib.

ชื่อวงศ์ Stemonaceae

ชื่ออื่น ปงข้าง กะเพียดข้าง

หนอนตายหยาก (กะเพียดหนู) ไม้เลื้อยตามพื้นดินหรือพาดพันต้นไม้อื่น

ราก รสเบื่อเมา สรรพคุณ ทุบให้ละเอียดผสมน้ำ ฟอกล้างผม ข่าเทา หิด และกลาก

รากสด ฟอกปิดปากแผลให้สัตว์ในสวนที่เสียไม่ถึง ข่าหนอนและแมลงตายสิ้น

น้ำเต้า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lagenaria siceraria* (Molina) Standley.

ชื่อสามัญ Bottle gourd, Calabash gourd หรือ Flowered gourd

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

น้ำเต้า ไม้เถาเลื้อยตามพื้นดิน หรือพันต้นไม้อื่น

ใบ รสจืดเย็น สรรพคุณ ขับปัสสาวะ ดับพิษร้อน แก้ไข้

ผล รสเย็น สรรพคุณ บำรุงน้ำนม ขับปัสสาวะ

น้ำเต้าขม

น้ำเต้าขม ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

ใบ รสขมเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ตัวร้อนดับพิษอักเสบ แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้พุพอง

แก้ริม งูสวัด แก้ฟกบวม

แพทย์แผนไทย
วิทยาลัยพยาบาล
วัดจันทบุรี

บอระเพ็ด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tinospora crispa* (L.) Miers ex Hook.f.& Thomson

ชื่อวงศ์ Menispermaceae

ชื่ออื่น หัวเจตมูลยาน เก้าหัวด้วน (สระบุรี) หางหนู (สระบุรี อุบลราชธานี)

จูงจิง เครือเขาฮอ (ภาคเหนือ) เจตมูลหนาม (หนองคาย)

บอระเพ็ด ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสขม สรรพคุณ แก้พิษฝีดาษ ไข้เหนือ ไข้พิษ แก้อ่อนในกระหายน้ำ ทำให้เนื้อเย็น

แก้สะอึก บำรุงกำลัง บำรุงน้ำดี บำรุงไฟธาตุ

ใบ รสขมเมา สรรพคุณ ฆ่าพยาธิไส้เดือน ฆ่าแมลงเข้าหู แก้อั้วระมุนาต ปวดฟัน

ลูก รสขม สรรพคุณ แก้ไข้ แก้เสมหะเป็นพิษ

ราก สรรพคุณ แก้ไข้สูงมีอาการเพ้อคลั่ง

บอระเพ็ดพุงช้าง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Stephania venosa* (Blume) Spreng.

ชื่อวงศ์ MENISPERMACEAE

ชื่ออื่น สบู่เลือด (ลำปาง), กระจ่องเลือด กลิ้งกลางดง โกรฐหัวบัว บอระเพ็ดยางแดง บัวเครือ บัวบก
เปล้าเลือดเครือ

บอระเพ็ดพุงช้าง (สบู่เลือด) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่นๆ

เถา รสขมเมา สรรพคุณ ขับโลหิตระดู กระจายลมที่แน่นในอก

ใบ รสขม สรรพคุณ บำรุงไฟธาตุ

ดอก รสขมเมา สรรพคุณ โรควิวหนั่ง ผื่นคัน ช่วยย่อยอาหาร

หัว รสขม สรรพคุณ หั่นตากแห้งทำผงรับประทานกับน้ำผึ้ง บำรุงกำลัง ขับผายลม

เจริญอาหาร เป็นยาอายุวัฒนะ

บวบขม

ชื่อวิทยาศาสตร์ Trichosanthes cucumerina L.

ชื่อวงศ์ Cucurbitaceae

ชื่ออื่น นมพิจิตร มะนอยจำ (ภาคเหนือ) กะตอโร (ปัตตานี)

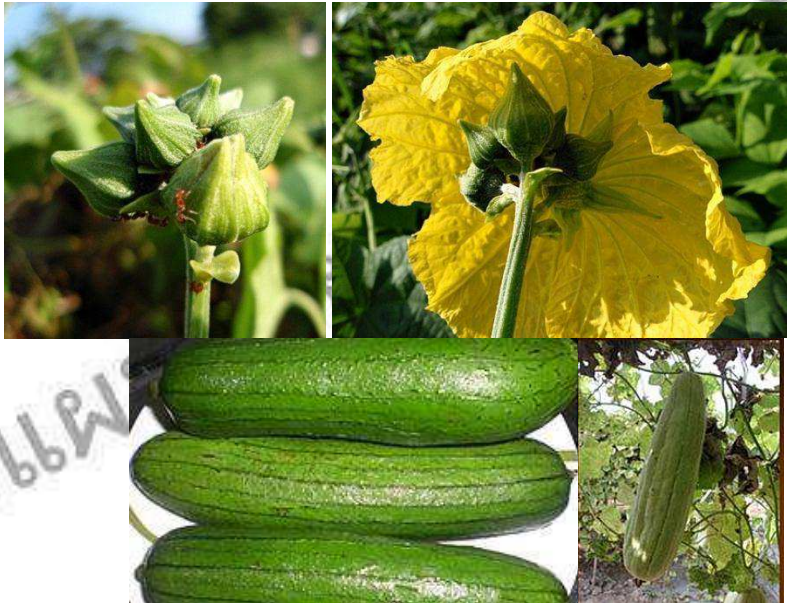
บวบขม ไม้เถาล้มลุกเลื้อยพาดพันต้นไม้

ลูกสด รสขม สรรพคุณ ฟอกสีรชะ แก้ก้น แก้วรังแค

เมล็ด รสเมา สรรพคุณ แก้หืด

รังบวบแห้ง รสจืดเมา สรรพคุณ แก้วริดสีดวงจมูก

บวบหอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ Luffa cylindrical (Linn.) M.J Roem

ชื่อสามัญ Sponge gourd

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

บวบหอม ไม้เถาล้มลุกเลื้อยพาดพันต้นไม้

ลูกอ่อน รสจืด สรรพคุณ บำรุงร่างกาย

ราก รสจืด สรรพคุณ บำรุงธาตุ บำรุงน้ำดี ระบายพิษไข้

พระขรรค์ไชยศรี

ชื่อพฤกษศาสตร์ Myxopyrum smilacifolium Myxopyrum confertum

ชื่อวงศ์ OLEACEAE

ชื่ออื่น ฝนแสนท่า เหล็กเหลี่ยม พระขรรค์ไชยศรี

พระขรรค์ไชยศรี (หนาวเดือนห้า หรือฝนแสนท่า) ไม้เถาเลื้อยพาดต้นไม้

เถา รสเมาเบื่อ สรรพคุณ ขับเหงื่อ ระบายความร้อน เป็นยาอันตราย เพราะขับเหงื่อมาก ทำให้หนาวสั่นอาจถึงชีวิตได้

พahมี

ชื่อวิทยาศาสตร์ Linostoma pauciflorum Griff.

ชื่อวงศ์ THYMELAEACEAE

ชื่ออื่น ตูมาลูลี ตูบาลูลี พันไสน

พahมี ไม้เถายืนต้น

ราก รสเอียนเบื่อเมา สรรพคุณ แก้กิดสีดวงลำไส้ และริดสีดวงจมูก อันตรายเพราะเป็นยาเบื่ออย่างแรง

พาดไฉน

พาดไฉน หรือ อีลุ่ม ไม้เถายืนต้น

เถาและราก รสร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ ถ่ายเสมหะ และโลหิต ขับผายลม แก้หืด แก้ไอ
แก้कुทูทะราด แก้โรคพยาธิผิวหนัง

พริกไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์ Piper nigrum Linn

ชื่อวงศ์ PIPERACEAE

ชื่อสามัญ Pepper

พริกไทย ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสร้อน สรรพคุณ แก้เสมหะในทรวงอก แก้อติสาร (ท้องร่วงอย่างแรง)

ใบ รสเผ็ดร้อน สรรพคุณ แก้ลมจุกเสียดแน่น ปวดมวนในท้อง

ดอก รสร้อน สรรพคุณ แก้จุกขุแดง เนื่องจากความดันโลหิตสูง

เมล็ด รสเผ็ดร้อน สรรพคุณ แก้ลมอัมพฤกษ์ ลมมุตขาค ลมถันในท้อง แก้ท้องขึ้นอืดเพื่อ

บำรุงธาตุ แก้เสมหะเฟื่อง

พริกหาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Piper longum Linn.

ชื่อวงศ์ PIPERACEAE

พริกหาง ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นอื่น

เมล็ด รสเย็น สรรพคุณ ขับปัสสาวะ ถอนพิษฟกบวม แก้กามโรค บำรุงธาตุ

พริกหอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ Zanthoxylum rhetsa (Roxb.) DC.

ชื่อวงศ์ Rutaceae

ชื่ออื่น ผักมادت (สกลนคร) หมากแคว่น (เหนือ) แคนโข่ง (กาฬสินธุ์) มะนาวป่า (สกลนคร)

ละมادت พริกหอม พริกม้า (กลาง)

พริกหอม ไม้เถายืนต้น

ใบ รสเผ็ด สรรพคุณ แก้กามโรค ปวดฟัน ทำให้น้ำลายใส

เมล็ด รสร้อน สรรพคุณ ขับลมในลำไส้ให้ผายเรือ ขับปัสสาวะ

พลู่แก

ชื่อวิทยาศาสตร์ Houttuynia cordata Thunb.

ชื่อวงศ์ SAURURACEAE

ชื่ออื่น ผักก้านทอง ผักเข้าทอง ผักคาวทอง ผักคาวทอง พลู่แก

พลู่แก ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่น ใบเล็กคล้ายพลู่จีน

ต้น รสเผ็ดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้วริดสีดวง

ใบ รสเผ็ดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ ฆ่าเชื้อโรค

ดอก รสเผ็ดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้วโรคตา

ราก รสเผ็ดร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้วเลือด ขับลม

ใช้ทั้ง ๕ รสเผ็ดเล็กน้อย สรรพคุณ แก้วโรคเรื้อน มะเร็ง คุตทะราด ก้ามโรค แก้วโรคผิวหนัง

พลู่เขียว

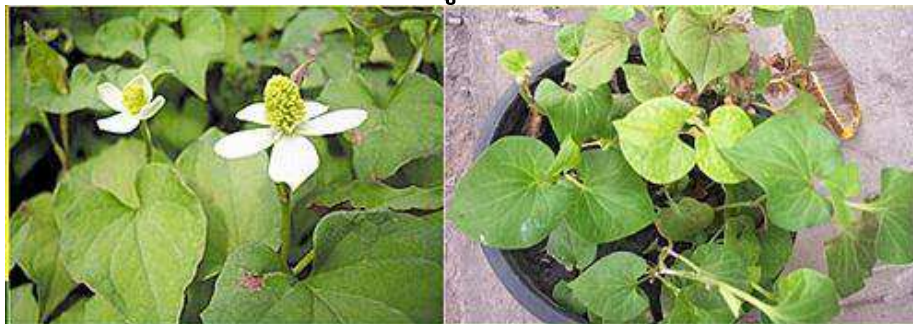

พลู่เขียว ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่น

ใบ รสเย็น สรรพคุณ แก้วร่าเมขนาด ปวดฟัน ทำให้น้ำลายใส

พลูคาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ Houttuynia cordata Thunb.

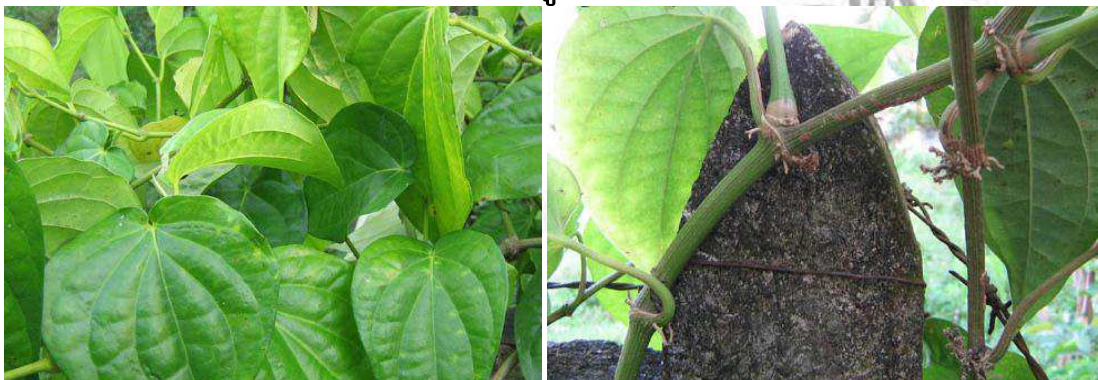
ชื่อวงศ์ SAURURACEAE

ชื่ออื่น ผักก้านตอง ผักเข้าตอง ผักคาวตอง ผักคาวทอง พลูแก

พลูคาว ไม้เถาต้นเล็ก

ใบ รสร้อนเล็กน้อยกลื่นคาวขึ้น สรรพคุณ แก้กามโรค แก้น้ำเหลือง แก้เข้าข้อ
ทำให้แผลแห้ง แก้โรคผิวหนังทุกชนิด

พลูจีน

ชื่อวิทยาศาสตร์ Piper betle Linn.

ชื่อวงศ์ Piperaceae

ชื่ออื่น เปล้าอ้วน ซีเก๊าะ (มลายู - นราธิวาส) พลูจีน (ภาคกลาง)

พลูจีน ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่นๆ

ใบสด รสเผ็ด สรรพคุณ ลนไฟอุ่นๆ ปิดหน้าอกเด็ก แก้ปวดและหลอดลมอักเสบ
ปิดตามต่อมน้ำเหลือง แก้ยับเสบทำให้ยุบเร็ว เคี้ยวอมในปาก แก้แมงกินฟัน
น้ำคั้นจากใบสด รสเผ็ด สรรพคุณ ช่วยบำรุงเยื่อกระเพาะอาหาร

พลู่ทองกลาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Piper betle Linn.

ชื่อวงศ์ Piperaceae

ชื่ออื่น พลู่จีน พลู่เหลือง พลู่ทอง พลู่ทองกลาง พลู่เขียว ปู (เหนือ) ซีเกะ (มลายู) Betel Vine

พลู่ทองกลาง ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่น

ใบ รสเผ็ดร้อน สรรพคุณ แก้ปากเหม็น แก้ปวดฟัน ขยี้กับสุราทาแก้ลมพิษ ใช้ลนไฟปิดหน้าอก แก้ปวดเสบปวดร้อน ลนไฟนابت้องเด็ก แก้ปวดท้องและแก้ฮั่นทะยาน

พลู่ป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ Piper betle Linn.

ชื่อวงศ์ Piperaceae

พลู่ป่า ไม้เถาเล็กๆขึ้นตามภูเขา

ใบ รสเผ็ดร้อน สรรพคุณ แก้วระมะนาด ปวดฟัน

พลูเหลือม

ชื่อวิทยาศาสตร์ Piper betel Linn.

ชื่อวงศ์ PIPERACEAE

ชื่อสามัญ Betel Vine

ชื่ออื่น พลู พลูจีน พลูเหลือม พลูทอง ปู(เหนือ) ซีเก๊ะ(มลายู)

พลูเหลือม ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่น

ใบ รสเผ็ด สรรพคุณ ขับลม แก้ผื่นคัน แก้ปากเหม็น

เพชรกะถึก

เพชรกะถึก ไม้เถาเลื้อยอ่อน

ต้น รสขื่นร้อน สรรพคุณ แก้ไข้หวัด แก้ไข้เพื่อตี แก้มันงงศีรษะ แก้โรคประสาท

แก้นอนไม่หลับ แก้พรรดึก กระจายแน่นในทรวงอก

เพชรสังฆาต

ชื่อวิทยาศาสตร์ Cissus quadrangularis L.

ชื่อวงศ์ Vitaceae

ชื่ออื่น ชันช้อ (ราชบุรี) สันชะควด (กรุงเทพฯ) สามร้อยต่อ (ประจวบคีรีขันธ์)

เพชรสังฆาต (ชันช้อ สามร้อยต่อ) ไม้เถาเนื้ออ่อนเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสขื่นร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้กระดูกแตก หัก ชัน ขับลมในลำไส้
แกัริดสีดวงทวารหนัก

เพชรหึง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Grammatophyllum speciosum Blume

ชื่อสามัญ Tiger orchid

ชื่ออื่น ว่านเพชรหึง เพชรหึง ว่านหางช้าง

เพชรหึง ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสร้อนขื่นเล็กน้อย สรรพคุณ แก้ท้องขึ้นอืดเฟ้อ ขับผายลม แก้ไข้จับสั่นเรื้อรัง แก้ม้ามโต
พุงโรเนื่องจากพิษไข้มาลาเรีย

ฟักข้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์ Momordica cochinchinensis Spreng

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE.

ชื่ออื่น ผักข้าว ฟักข้าว

ฟักข้าว ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

ใบ รสเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ตัวร้อน ถอนพิษอักเสบ

เมล็ด รสมัน สรรพคุณ บำรุงปอด แก้ฝีในปอด

ราก รสเบื่อเย็น สรรพคุณ ถอนพิษทั้งปวง

ฟักทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Cucurbita moschata Decne.

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

ชื่อสามัญ Pumpkin

ฟักทอง ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่นและเลื้อยตามพื้นดิน

ราก รสเบื่อเย็น สรรพคุณ แก้พิษสัตว์กัดต่อย แก้กามตายด้าน

เมล็ด รสมันเบื่อ สรรพคุณ ขับพยาธิในท้อง

มะกาเครือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bridelia stipularis* (L.) Blume

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ชื่ออื่น หัสคุณผี สะไอ สะไอเครือ หัสอัยเครือ ไอหนวย

มะกาเครือ หรือ สะไอเครือ ไม้เถาขึ้นต้น

เถา รสขมฝาดเผื่อนเย็น สรรพคุณ แก้บิดมูกเลือด ปวดเป่ง ขับฟอกโลหิตระดู

มะกล่ำตาหนู

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Abrus precatorius* Linn.

ชื่อวงศ์ PAPILIONACEAE

ชื่ออื่น กล่ำเครือ กล่ำตาไก่ มะกล่ำเครือ มะกล่ำแดง มะแค็ก ไม้ไฟ ตากล่ำ เกมกรอม มะขามเถา

ชะเอมเทศ Crab's Eye Vine, American Pea

มะกล่ำตาหนู หรือ มะกล่ำเครือ ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่น

ราก รสเปรี้ยวขื่น สรรพคุณ แก้เสมหะในลำคอ แก้ไอ แก้เสียงแห้ง กล่องเสียงอักเสบ

เมล็ด รสขื่นเย็น แก่ริดสีดวงตา และกระจกตาอักเสบ

มะกร่ำเครือ เป็นพิษต่อร่างกายมากไม่ควรใช้

มะขามเครือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Tamarindus indica L.

ชื่อวงศ์ Leguminosae - Caesalpinioideae

ชื่อสามัญ Tamarind, Indian date

ชื่ออื่น ขาม (ภาคใต้) ตะลูป(ชาวบน-นครราชสีมา) ม่องโคล้ง (กะเหรี่ยง-กาญจนบุรี) อำเปยล (เขมร-สุรินทร์) หมากแกง (เงี้ยว-แม่ฮ่องสอน) สำมอเกล (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)

มะขามเครือ ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสเปรี้ยว สรรพคุณ ขับเสมหะ ถ่ายท้อง ฟอกโลหิตระดู

มะเดื่อดิน

ชื่อวิทยาศาสตร์ Aganosma marginata (Roxb.) G.Don

ชื่อวงศ์ APOCYNACEAE

ชื่อสามัญ Burkill

ชื่ออื่น เตื่อเครือ เตื่อดิน (ใต้) เตื่อยติบ ;มะเดื่อเถา (ราชบุรี) โมกเครือ (เหนือ) ไล่ตัน (อีสาน) ไม้พิษ ย่านเตื่อยบิต (สุราษฎร์ธานี)

มะเดื่อดิน ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

โมกเครือ มะเดื่อดิน อันนี้โมกเครือ มะเดื่อดิน เต็ดใบดูจะมียางสีขาว มะเดื่อดินจะเป็นไม้เถาเลื้อย ไม่มีหนาม สรรพคุณรู้สีกว่าใช้เถาแก้โรคประดง ในหนังสือเรามี ราก รสฝาดเฝื่อน สรรพคุณ แก้เม็ดประดงผื่นคัน ลมพิษ แก้พิษฝิภายใน แก้ตับไตพิการ บำรุงกำลังขับโลหิตระดู

มะตัง

มะตัง ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่นๆ

เปลือก ราก รสขมเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ แก้กระษัย แก้ดีซ่าน แก้ตับอักเสบ แก้ปวดตามข้อมือ
เท้าบวม

มะระขี้นก

ชื่อวิทยาศาสตร์ Momordica charantia L.

ชื่อสามัญ Bitter Cucumber, Balsum Pear

ชื่อวงศ์ Cucurbitaceae

ชื่ออื่น ผักไห่ มะไห่ มะนอย มะห่วย ผักไซ (เหนือ) สุพะซู สุพะเด (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)

มะร้อยรู (กลาง) ผักเหย (สงขลา) ผักไห่ (นครศรีธรรมราช) ระ (ใต้) ผักสะไล ผักไล่ (อีสาน)

โกศวยเกียะ โควกาย (จีน) มะระเล็ก มะระขี้นก (ทั่วไป)

มะระขี้นก (ผักไห่) ไม้เถาเลื้อยๆ

ใบ เถา รสขม สรรพคุณ แก้ไข้ บำรุงน้ำดี ระบายอ่อนๆ

ผล รสขม สรรพคุณ แก้พิษฝี แก้บวม แก้ปวดเจ็บอักเสบจากพิษต่างๆ แก้ปากเปื่อยปากเป็น

ฝ้าขาวเป็นขม บำรุงระดูสตรี

มะระจีน

ชื่อสามัญ Bitter cucumber-chinese

ชื่อวิทยาศาสตร์ Momordica charantia Linn.

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

มะระจีน ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

ใบ รสขม สรรพคุณ แก้ไข้หวัด ไข้ตัวร้อน บำรุงน้ำดี

มะลิ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Jasminum sambac (L.) Ait.

ชื่อวงศ์ OLEACEAE

ชื่ออื่น มะลิ (Mali-la) มะลิ (Mali-son)

มะลิ เป็นไม้เถาขึ้นต้น คล้ายไม้พุ่ม ถ้าไม้อื่นอยู่ใกล้ก็พาดพันหรือคลุม

เถา รสขื่นเย็น สรรพคุณ แก้คุดทะราด ขับเสมหะ และโลหิต

ใบสด รสเย็นฝาด สรรพคุณ แก้แผลพุพอง แก้แผลเรื้อรัง พิษฝีดาษ

ดอก รสหอมเย็น สรรพคุณ ทำให้จิตใจแจ่มชื่น แก้ไอ แก้อ่อนในกระหายน้ำ แก้เจ็บตา

มะลิวัลย์ (มะลิป่า)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Jasminum adenophyllum*, Wall

ชื่อวงศ์ OLEACEAE

ชื่อสามัญ Scented star jasmine, Climbing jasmine.

มะลิวัลย์ (มะลิป่า) ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

ดอก รสเย็นหอม สรรพคุณ บำรุงหัวใจ แก้ไข้ตัวร้อน

ราก รสเย็นจืด สรรพคุณ ถอนพิษยาเบื่อเมา ถอนพิษไข้ แก้พิษอักเสบต่างๆ

มะแว้งเครือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Solanum trilobatum* L.

วงศ์ Solanaceae

ชื่ออื่น มะแว้งเถา (กรุงเทพฯ) แข้ว้งเครือ (ตาก)

มะแว้งเครือ ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

ผล รสขม สรรพคุณ แก้ไอ ขับเสมหะ แก้เบาหวาน บำรุงน้ำในตับอ่อน

ราก รสขื่นเปรี้ยวเล็กน้อย สรรพคุณ ขับเสมหะ แก้ไอ แก้ไข้สันนิบาต แก้น้ำลายเหนียว

ยางน่องเครือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Strophantus caudatus (Linn.) Kurz.

ชื่อพ้อง Strophantus scandens (Lour.) Roem.& Schult.

ชื่อวงศ์ Apocynaceae

ชื่ออื่น เครื่อน่อง ยางน่องเครือ (อุบลราชธานี) น่อง

ยางน่องเครือ ไม้เถาขึ้นต้น

ยาง รสเมาเบื่อ สรรพคุณ บำรุงหัวใจอย่างแรง นำพิษซึมเข้าบาดแผลอย่างรวดเร็ว

ยางน่อง ไม่ใช่ยาพิษ แต่นำฤทธิ์ยาพิษเข้าทางบาดแผลได้รวดเร็วมาก

รางจืดหรือรางเย็น

ชื่อวิทยาศาสตร์ Thumbergia laurifolia Lindl

ชื่อวงศ์ Acanthaceae

ชื่อสามัญ Laurel clockvine, blue trumpet vine

ชื่ออื่น รางจืดมีมากมาย เช่น รางจืด รางเองเย็น ว่านรางจืด เถา ยาเขียว เครือเถาเขียว

กำลังข้างเผือก ขอบชะนาง (ภาคกลาง) ย้าแย้ (อุดรดิตถ์) ฮางจืด ฮางเย็น เครือเข้าเย็น

หนามแน่ (ภาคเหนือ) คาย (ยะลา) และดูเหว่า (ปัตตานี) เป็นต้น

รางจืดหรือรางเย็น ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

ราก รสเย็น สรรพคุณ ถอนพิษเบื่อเมา แก้ไข้ตัวร้อน ถอนพิษไข้ แก้อ่อนใน กระจายน้ำ

รางแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Ventilago denticulate Willd.

ชื่อวงศ์ RHAMNACEAE

ชื่ออื่น รางแดง (กลาง) เถาวัลย์เหล็ก (สระบุรี) ซอแพะแหลม (กะเหรี่ยง) เहांดำ ก้องแกบ ฮ่องหนัง (เลย) ปอกแกลบ(บุรีรัมย์) กะเลียงแดง(ชลบุรี) ทรงแดง(ใต้) โกร่งเคอ

รางแดง ไม้เถายืนต้น

เถา รสจืดเย็น สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้กษัยเส้นตึง กระจายกล่อนทุกชนิด

ลิ้นมังกร

ชื่อวิทยาศาสตร์ Sansevieria changiana S.Y.Hu.

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ลิ้นมังกร ไม้เถาเล็กๆ ใช้ชนิดดอกแดงมาก

เถา รสเย็น สรรพคุณ ถอนพิษสัตว์กัดต่อย แก้พิษงู

ลุ่มนก

ชื่อวิทยาศาสตร์ Salacia chinensis L.

ชื่อวงศ์ CELASTRACEAE

ชื่อสามัญ กำแพงเจ็ดชั้น

ลุ่มนก ไม้เถาขนาดใหญ่

เถา รสเบื่อเมา สรรพคุณ แก้ปวดตามข้อ แก้เม็ดประดงผื่นคัน แก้ไข้บำรุงโลหิต ขับผายลม
พอกและขับโลหิตระดู

เล็บมือนาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Quisqualis indica L.

ชื่อวงศ์ COMBRETACEAE

ชื่อสามัญ Chinese honey Suckle, Rangoon Creeper, Drunken Sailor

ชื่ออื่น จะมั่ง จ้ามั่ง มะจิมั่ง (ภาคเหนือ) อะตอเน็ง (มลายู-ยะลา) ไท้หม่อง (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)

เล็บมือนาง ไม้เถายืนต้น

ใบ รสเย็นเอียนเบื่อ สรรพคุณ ทาแก้พิษฝี แก้อักเสบ

ผล รสเบื่อเอียน สรรพคุณ ขับไส้เดือน ทำให้สะอึก

ราก รสเบื่อเอียน สรรพคุณ ขับอุจจาระเป็นฟองขาวเหม็นคาว

ใช้ทั้ง ๕ รสเอียนเบื่อเล็กน้อย สรรพคุณ ขับพยาธิ แก้พิษตานซาง

เล็บรอก

ชื่อวิทยาศาสตร์ Toddalia asiatica (Linn.) Lamk., T. asuleata Pers.

ชื่อวงศ์ RUTACEAE

ชื่อสามัญ Wild Orange-Tree, Lopea Tree, Forest-Pepper

ชื่ออื่น เล็กลอก เครื่องงูเห่า ผักแปมป่า (เหนือ)

เล็บรอก ไม้เถาพาดพันไม้อื่น

เถา รสเย็น สรรพคุณ บำรุงหัวใจ แก้อ่อนเพลีย บำรุงประสาท แก้ไข้เชิงซึม

ลำไยเถา

ลำไยเถา ไม้เถายืนต้น

ราก รสฝาดเผื่อนร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้เสมหะ แก้ลม แก้ชอกช้ำภายใน

ส้มป่อย

ชื่อวิทยาศาสตร์ Acacia concinna (Willd.) D.C.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE - MIMOSOIDEAE

ชื่ออื่น ส้มขอน (ฉาน-แม่ฮ่องสอน)

ส้มป่อย ไม้เถายืนต้น

ใบ รสเปรี้ยวฝาดเล็กน้อย สรรพคุณถ่ายเสมหะ ล้างเมือกมันในลำไส้ แก้บิด

พอกล้างโลหิตระดู ประคบให้เส้นเอ็นหย่อน

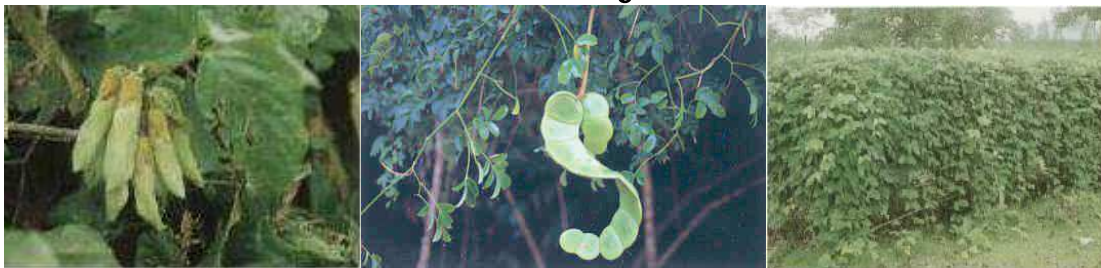
สะบ้าดำ

สะบ้าดำ ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เมล็ด รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้โรคผิวหนัง กลากเกลื้อน หิด ขมาเชื้อโรคผิวหนัง
สุ่มเป็นถ่านแก้พิษไข้เซื่องซึม แก้พิษร้อนต่างๆ

สะบ้ามอญ

สะบ้ามอญ ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เมล็ด รสเมา สรรพคุณ แก้โรคผิวหนัง ผื่นคัน สุ่มเป็นถ่าน แก้พิษไข้ตัวร้อน

สะบ้าลาย

สะบ้าลาย ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เมล็ด รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้โรคผิวหนัง น้ำเหลืองเสีย

สะบ้าเลือด

สะบ้าเลือด ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เมล็ด รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้โรคผิวหนังผื่นคัน แก้หิด ขำพยาธิผิวหนัง

สามสิบ (รากสามสิบ)

ชื่อวิทยาศาสตร์ Asparagus racemosus Willd.

ชื่อวงศ์ Asparagaceae

ชื่ออื่นๆ จ้วงเครือ (เหนือ) ผักชีข้าง (หนองคาย) ผักหนาม (นครราชสีมา) สามร้อยราก (กาญจนบุรี)

สามสิบ ชีข้าง จันดิน ม้าสามตอน

สามสิบ (รากสามสิบ) ไม้เถาเล็กๆ

ราก รสเย็นหวานชุ่ม สรรพคุณ บำรุงกำลัง บำรุงตับ ปอด บำรุงเด็กในครรภ์

สีพันเครือ

สีพันเครือ ไม้เถายืนต้น

เถา รสเย็นฝาด สรรพคุณ บำรุงโลหิตระดูสตรีให้สมบูรณ์

ใบ รสเย็น สรรพคุณ ตำพอกแก้ปวดฝี

ดอก รสเย็น สรรพคุณ แก้กตาอักเสบ แก้แมลงสัตว์กัดต่อย

แสลงใจเครือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Strychnos nux-blanda A.W. Hill

ชื่อวงศ์ Strychnaceae

ชื่ออื่น ตุ้มกาขาว ชี้กา (ตะวันออกเฉียงเหนือ) มะติ่ง มะติ่งต้น มะติ่งหมาก (เหนือ) แสลงเปื้อ ตุ้มกาดัน
ตั้ง ตั้งต้น

แสลงใจเครือ ไม้เถา

เมล็ด รสเมาเบื่อ สรรพคุณ บำรุงหัวใจ บำรุงประสาท บำรุงธาตุ ให้ความจำดี
แก้ลมพาด แก้ปวดเมื่อย บั่นแอว แก้กระษัย ขับปัสสาวะ ใช้มากเป็นพิษชักรกระดูกถึงตายได้
ใบ ต่ำกับสุราพอก แก้แผลเน่าเปื่อย
ราก รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้ท้องขึ้นอืดเฟ้อ

แสลงพัน

แสลงพัน ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสเมาเบื่อ ร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ แก้โรคผิวหนังผื่นคัน น้ำเหลืองเสีย กระจายเลือด
เน่าเสียให้เดินสะดวก บำรุงโลหิต ขับพอกโลหิตระดู

สลอดน้ำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Ficus heterophylla Linn.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

สลอดน้ำ ไม้เถาขึ้นต้น

ใบ รสจืด สรรพคุณ บำรุงเนื้อหนังให้สมบูรณ์

ดอก รสเมาเย็นเล็กน้อย สรรพคุณ แก้ริดสีดวงจมูก แก้ปวดศีรษะ

ราก รสเย็นจืด สรรพคุณ แก้ไข้เหนือ ไข้พิษ ระบายอ่อนๆ ถ่ายพิษไข้ ถ่ายพรรตึก

สำมะงา

ชื่อวิทยาศาสตร์ Clerodendrum inerme (Linn.) Gaertn.

ชื่อวงศ์ VERBENACEAE

ชื่อสามัญ Garden Quinine , Seaside Clerodendron

ชื่อท้องถิ่น สำมะงา(ทั่วไป) สำงา(ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เขี้ยวงู(ภาคตะวันตก) ส้มเนรา สักขรีย่าน

สำปันงา(ภาคใต้)

สำมะงา ไม้เถาขึ้นต้น

ใบ รสเย็นเบื่อ สรรพคุณ ต้มเอาน้ำอาบ แก้โรคผิวหนัง ประดง ผื่นคัน

หนุมานประสาณกาย

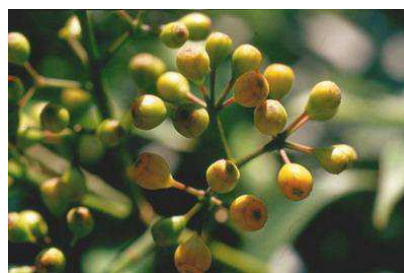
ชื่อวิทยาศาสตร์ Schefflera leucantha

ชื่อวงศ์ Araliaceae

ชื่อสามัญ สังกรณี ว่างอ้อยช้าง (เลย)

หนุมานประสาณกาย เป็นไม้เถาขึ้นต้น

ใบ รสฝาดเย็นเอียน สรรพคุณ แก้ไอ แก้หืดหอบ แก้
อาเจียนเป็นโลหิต (วิธโรคปอด) ห้ามเลือดและสมาน
แผลได้ดี

หางไหลขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ Derris malaccensis Prain

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE

ชื่ออื่น ยานาละ (มลายู-นราธิวาส)

หางไหลขาว ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้

เถา รสเอียนเล็กน้อย สรรพคุณ ถ่ายเสมหะและโลหิต
ถ่ายลม ถ่ายเส้นเอ็น

จังหวัดจันทบุรี

หางไหลแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Derris elliptica (Roxb.) Benth.

ชื่อสามัญ Tuba root, Derris

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE

ชื่ออื่น กะลำพะาะ (เพชรบุรี) เครือไหลน้ำ ไหลน้ำ (ภาคเหนือ)

โพตะโกส้า (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) อวดน้ำ (สุราษฎร์ธานี)

หางไหลแดง ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

เถา รสเอียนเล็กน้อย สรรพคุณ ขับบำรุงโลหิต ถ่ายเส้นเอ็น ถ่ายลม

*หนาวเดือนห้า

หนาวเดือนห้า ลำต้นเป็นเถาแล้วก็มีขนเล็กๆ ใบอ่อนๆ

หนาวเดือนห้า ไม้เถาพาดพันต้นไม้ใหญ่

เถา รสเบื่อเมาเย็น สรรพคุณ ขับเหงื่ออย่างแรง แก้ไข้ ลดความร้อน ใช้มากจะเป็นอันตราย ถึงตาย

หวายขม

ชื่อวิทยาศาสตร์ Calamus siamensis Becc.

ชื่ออื่น หวายปูน (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ), หวายสยาม (ภาคกลาง)

หวายขม เป็นพืชจำพวกเถามีหัว-เหง้า คล้ายเหง้าข่า

หัว รสขมเย็น สรรพคุณ แก้ไอ บำรุงน้ำดี แก้ร้อนในกระหายน้ำ

หวายตะค้า

ชื่อวิทยาศาสตร์ Calamus axillaris

ชื่อวงศ์ palmae

หวายตะค้า เป็นพืชพวกเถาไม่มีหัว

เถา ต้น รสเย็น สรรพคุณ แก้พิษร้อน แก้พิษไข้กาฬ แก้ลิ้น
กระด้างคางแข็ง เนื่องจากพิษไข้ คุณสมบัติพิเศษ ต้องสุ่มไฟ
เสียก่อน จึงมาผสมยา

หวายโป่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ Calamus latifolius Roxb.

ชื่อวงศ์ PALMACEAE

หวายโป่ง เป็นพืชจำพวกเถา (ส่วนมากนำมาทำขาเก้าอี้หวาย)

เถา รสจืด สรรพคุณ แก้ไข้ตัวร้อน แก้ซางซั๊ก

หวายลิง (หวายเย็บจาก)

ชื่อวิทยาศาสตร์ Flagellaria indica Linn

ชื่อวงศ์ FLAGELLARIACEAE

ชื่ออื่น หวายเย็บจาก หวายลี

หวายลิง (หวายเย็บจาก) เป็นพืชจำพวกเถาเลื้อย

เหง้า รสขมกร่อย สรรพคุณ แก้ไข้ แก้ตัวร้อน

อบเชยเถา

ชื่อวิทยาศาสตร์ Zygostela benthamii Baill

ชื่อวงศ์ Asclepiadaceae

ชื่ออื่น กำหยาน กู้ดิน เครือเขาใหม่ (เหนือ) เชือกเถา (นครสวรรค์) อบเชยป่า (กรุงเทพฯ)

อบเชยเถา (กลาง)

อบเชยเถา ไม้เถาเลื้อยพาดพันต้นไม้อื่น

ราก รสหอมเย็น สรรพคุณ บำรุงหัวใจ แก้ลมวิงเวียน แก้ปวดมวนท้อง

อังกาบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Barleria cristata L.

ชื่อวงศ์ Acanthaceae

ชื่อสามัญ Philippine violet

ชื่ออื่น ก้านชั่ง คันชั่ง อังกาบเมือง สีมเฒ่าใหญ่ ทองระอา อังกาบกานพลู

อังกาบ ไม้เถาเลื้อยต้นเล็กๆ มี ๓ ชนิด คือ ชนิดดอกเหลือง

ราก รสฝืด สรรพคุณ แก้เสมหะ เจริญไฟธาตุ ฟอกโลหิตระดู

อัญชันบ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Clitoria ternatea* L.

ชื่อวงศ์ Fabacea

อัญชันบ้าน ไม้เถาพาดพันต้นไม้อื่น ใช้ชนิดดอกสีชวามาก

ราก รสจืด สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้ปวดฟัน โคนฟันอักเสบ

อัญชันป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Clitoria macrophylla* Wall.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE

ชื่ออื่น หำพะยาว เอื้องชันป่า หมากแปบผี

อัญชันป่า ไม้เถายืนต้น

ราก รสเบื่อเอียน สรรพคุณ ถอนพิษยาเบื่อเมา ถอนพิษไข้

อุโลกเครือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ Hymenodictyon orixense (Roxb.) Mabb.

ชื่อวงศ์ RUBIACEAE

อุโลกเครือ ไม้เถาต้นเล็กๆ

ต้น รสเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ ขับปัสสาวะ

ใบสด รสเย็น สรรพคุณ แก้ต่อมทอนซิลอักเสบ เจ็บคอ แก้พิษฝี ปวดแสบปวดร้อน ถอนพิษ

การอักเสบ

แพทยแผนไทย จังหวัดจันทบุรี